

I N N E H Å L L

Sida 1	Nya ordlistor: TNC 39 och TNC 40
" 2	Sammanställning av ordlistor
" 4	Redaktionella notiser
" 5	Termfrågor i urval

TNC 39 Gummiteknisk ordlista

I TNCs publikationsserie har nu utkommit TNC 39 Gummiteknisk ordlista. Ordlistan har utarbetats i samråd med Sveriges Gummitekniska Förening (SGF) och påbörjades hösten 1960 med fil.dr Sidney Hagman som utredningsman.

Efter Hagmans bortgång uppdrog styrelsen för SGF vid årsskiftet 1965/66 åt civilingenjör Christer Nordenskjöld FIRI och ingenjör Lars G Laurell TSGF att fortsätta arbetet. Den slutgiltiga granskningen har gjorts av en redaktionskommitté, bestående av Nordenskjöld och Laurell samt överingenjör Eugen Ganslandt, docent Hans Palmgren FIRI, civilingenjör Tor Sundkvist och TNCs verkställande direktör Einar Selander, som också svarat för det terminologiska och språkliga redigeringsarbetet.

I ordlistan ingår ett fåtal polymertekniska termer, av vilka några med grundläggande betydelse definierats i samråd med professor Bengt Rånby, KTH, och professor emeritus Paul Nylén. Ett mindre antal termer har hämtats från TNC 38, Färg- och lackteknisk ordlista, varvid definitionerna i några fall anpassats till termernas betydelse inom gummitekniken; ordlistan har i dessa delar granskats av professor Nylén. - De engelska termerna har kontrollerats av Mr N G H Humphreys FIRI, de tyska av Dr F v Spulak och de franska av M. J Gautier.

Ordlistan, som har 147 sidor, behandlar 1346 termer och har dessutom en sammanställning av internationellt brukliga beteckningar inom gummitekniken. Den kostar 50 kronor och säljs liksom övriga TNC-publikationer i bokhandeln och av Sveriges Standardiseringskommission.

Our poesy is as a gum, which oozes
From whence 'tis nourish'd;

Shakesp. Timon 1:1,21

(Ett gummi dikten är,
som rinner ut ur saftig närings-stam)

TNC 40 Korrosionsordlista

Nästa nummer i publikationsserien, TNC 40, blir en korrosionsordlista, som beräknas utkomma under oktober månad. Den har utarbetats med docent Einar Mattsson som utredningsman och under medverkan av ledande korrosionsforskare i Danmark, Finland, Norge och Sverige. För första gången kommer TNC att i denna ordlista ge definitioner på både svenska och engelska. Motivet är i första hand nordiska korrosionsforskares önskan att bidra till en internationell samordning av terminologi och begreppsanalys.

Återblick på utgivningen av ordlistor

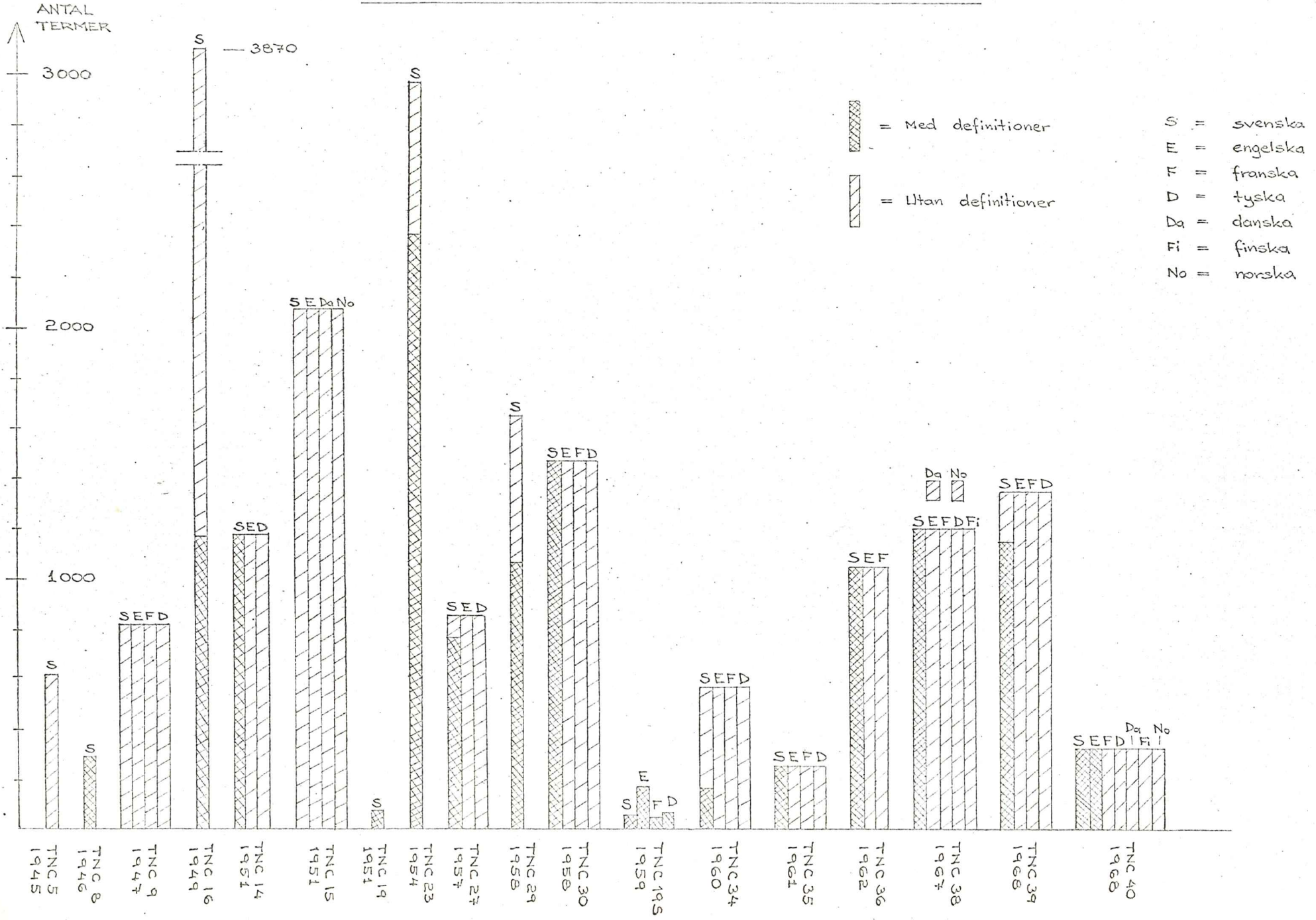
Färdigställandet av TNC 40 kan motivera en återblick på utgivningsarbetet. En sammanställning av ordlistor utgivna av TNC (jfr följande sida) ger vid handen vissa olikheter i ordlistornas karaktär. Ett ofrånkomligt krav är numera att ordlistorna även har definitioner. Ett starkt önskemål är dessutom att termerna har motsvarigheter på de ledande världsspråken och helst också på danska, norska och finska.

Nio ordlistor har publicerats under perioden 1941-1957 och lika många under tiden från och med 1958.

Fördelningen av antalet termer framgår av följande uppställning, vari även införts en beräkning av antalet termer som är under behandling för nya ordlistor.

	1941-1957	1958-1968	Under arbete
svenska termer med definitioner	5 800	7 000	10 000
svenska termer utan definitioner	6 900	1 900	-
engelska termer	4 900	6 500	10 000
franska termer	800	6 400	3 500
tyska termer	2 800	5 400	3 500
danska termer	2 100	300	1 600
norska termer	2 100	300	1 600
finska termer	-	1 700	1 600

ORDLISTOR UTGIVNA AV TNC 1941 -

Utredning om rationaliserad produktion av ordlistor

TNC fick i våras anslag från Statens tekniska forskningsråd för att påbörja en utredning som syftar till att undersöka tillämpligheten av moderna maskinella metoder i ordlistearbetet. Sedan den inledande etappen avslutats, har ett fortsättningsanslag nu beviljats av Styrelsen för teknisk utveckling för visst programmeringsarbete.

'Synpunkter på TNCs framtida verksamhet' av generaldirektör Martin Fehrm

Generaldirektören, tekn.dr Martin Fehrm, sedan den 1 juli 1968 chef för Styrelsen för teknisk utveckling, höll vid representantförsamlingens sammanträde den 27 maj 1968 ett anförande under rubriken 'Synpunkter på TNCs framtida verksamhet'. Utdrag ur det bandade anförandet återges i särskild bilaga.

'Namn, konstord och talesätt' av fil.dr Torsten Althin

Vid representantförsamlingens sammanträde den 17 maj 1965 gav fil.dr Torsten Althin några randanmärkningar till ämnet 'Namn, konstord och talesätt i teknikhistorisk litteratur'. Författaren har nu delvis omarbetat detta anförande till en skrift 'Namn, konstord och talesätt. Teknikhistoriska kommentarer kring några tekniska termer i anslutning till ett anförande vid TNC:s representantförsamling den 17. maj 1965 och med tillhjälp av litteratur i Kungl. Tekniska Högskolans Bibliotek.' Skriften har utgivits i KTHBs serie som dess publikation nr 7 (Stockholm 1968, 14 s, dupl.).

Till kännedom i första hand för dem som var närvarande vid sammanträdet den 17 maj 1965 meddelas att författaren ställt ett begränsat antal av skriften till TNCs förfogande.

'Kortfattad svensk språkhistoria' av professor Gösta Bergman

Av professor Gösta Bergmans hand föreligger en ny skrift 'Kortfattad svensk språkhistoria'. En översikt över det svenska språkets utveckling från de äldsta nordiska runinskrifterna fram till vår egen tid. (Stockholm 1968, 240 s). Av särskilt intresse för tekniker och teknikskribenter är kapitlet 'Nusvenska', som behandlar språkutvecklingen efter år 1900 och därvid bl.a. också berör Språkvårdsnämndens och TNCs verksamhet. En fyllig litteraturförteckning och ett utförligt sakregister ger god vägledning för läsaren.

Termfrågor i urval

preparat - substans

preparat

(för något visst ändamål avsett) ämne framställt på konstgjord väg, särskild genom kemiska eller kemist-tekniska förfaringssätt; i synnerhet om fabriksmässigt framställd, för medicinskt eller tekniskt bruk avsedd dylik produkt (SAOB)

substans

kemiskt grundämne eller kemisk förening

komplexitet -
komplicitet

komplexitet, ofta om t.ex. konstruktion (som är av komplex, dvs sammansatt karaktär)

komplicitet, ofta om t.ex. sakförhållande (som är komplicerat, dvs invecklat)

'mjukpunkt'

mjukningspunkt; liksom t.ex. stelningspunkt (men: smältpunkt, fryspunkt, kokpunkt)

'panel'

panel (etymologiskt besläktat med: pannå), beklädnad av bräder o.d. på vägg och innertak; ifråga om yttervägg: ytterpanel, som kan vara t.ex. fjällpanel, stockpanel

(I tidigare rumsinredningar upptog panelen blott en del av vägghöjden. Sådan träbeklädnad kallas numera boasering.)

E granoblastic
(inom geologin)

granoblastisk (jämnkornig, t. lat. granum, korn och gr. βλαστικός, vuxen); likaså: kristalloblastisk, idioblastisk, xenoblastisk

Den österrikiske mineralogen F Becke skapade år 1903 uttrycken kristalloblastisch, granoblastisch, idioblastisch, xenoblastisch m fl. Ordens internationella karaktär motiverar deras bibehållande i svenskan.

'slitagemetall',
'nötmetall'
(E wear metal)

slitmetall, nötningmetall

E detergent F détergent	1. kan ofta återges med <u>rengöringsmedel</u> , <u>tvättmedel</u> (urspr. lat. = avtorkningsmedel) 2. <u>detergent</u> , bl.a. om tillsatsmedel i olja
E sonics	<u>sonik</u> , tillämpad akustik, dvs. teknik som innefattar alstring och utnyttjande av energin hos mekaniska svängningar
E illuminant	<u>standardljus</u> , dvs. ljus med känd, fastställd spektral sammansättning
sulfatmassafabrik - sulfatfabrik	<u>sulfat(massa)fabrik</u> (icke: sulfatcellulosafabrik)
sprutning med hjälp av ljusbåge e d.	<u>termisk sprutning</u> av t ex. lack, metall
'nätverksplanering' - 'nätplanering'	<u>nätplanering</u>
E expansion forming D Wickelziehen	<u>svepdragning</u>
'eloxering'	<u>anodisering</u> (hellre än: eloxering, icke: anodoxidering) omvandling av metalls ytskikt till oxid genom elektrolyt
E fouling	<u>påväxt</u> beläggning av lägre organismer på vattenberörd materialyta